

[REDACTED]

právneho nástupcu účastníkov: [REDACTED] a [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

trovy právneho zastúpenia v sume 2 084,06 € (slovom dvetisícosemdesiatštyri eur a šesť centov) na účet ich právneho zástupcu – obchodnej spoločnosti PIHORŇA, LENÁRT, JAŠŠO, s. r. o., Hrnčiarska 29, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

Odôvodnenie:

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 209/2020-81 z 9. júna 2020 prijal v celom rozsahu na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť

[Redacted text block containing the main body of the decision, consisting of multiple lines of blacked-out text.]

[REDACTED]

[REDACTED], ako
právneho nástupcu účastníkov: [REDACTED] a [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), podľa § 56 ods. 5 zákona

č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 S 87/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uviedli, že v zmysle § 32 ods. 3 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) sa stali účastníkmi konania v právnej veci žalobcov 1. Slovenský pozemkový fond, Búdková 36, Bratislava, IČO 17 335 345 (ďalej len „SPF“), 2. Slovenská republika, v zastúpení SPF, 3. [REDAKOVANÉ], v zastúpení SPF, 4. [REDAKOVANÉ] v zastúpení SPF, 5. [REDAKOVANÉ] v zastúpení SPF, 6. [REDAKOVANÉ] v zastúpení SPF, a žalovaného Okresného úradu Košice, odboru opravných prostriedkov, Komenského 52, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OÚ-KE-OOP4-2016/033634/Nan z 5. augusta 2016.

3. Okresný úrad Košice, odbor opravných prostriedkov rozhodnutím č. OÚ-KE-OOP4-2016/033634/Nan z 5. augusta 2016 potvrdil rozhodnutie Okresného úradu Košice, pozemkového a lesného odboru č. OÚ-KE-PLO-2016/004378-207-Pr. z 12. júla 2016, ktorým podľa § 16 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadaní vlastníctva k nim v znení neskorších predpisov schválil vykonanie projektu pozemkových úprav na vyporiadanie vlastníctva pozemkov v záhradkovej osade [REDAKOVANÉ], v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] schváleného rozhodnutím Okresného úradu Košice, pozemkového a lesného odboru č. OÚ-KE-PLO-2016/004378-202-Pr. z 9. júna 2016.

4. Sťažovatelia namietajú, že v napadnutom konaní vedenom krajským súdom dochádza k zbytočným prietahom. Poukázali na to, že správna žaloba bola podaná na krajskom súde 19. augusta 2016, následne krajský súd doručil žalobu účastníkom

konania a vyzval ich, aby si určili spoločného zástupcu. Tí si ho zvolili a 5. októbra 2016 zaslali vyjadrenie vo veci samej. Okresný úrad Košice, odbor opravných prostriedkov zaslal vyjadrenie k žalobe 26. septembra 2016. Následne bol krajský súd podľa sťažovateľov 3 roky nečinný a až 25. novembra 2019 rozhodol o návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe. Pojednávanie vo veci bolo nariadené na 15. január 2020.

5. Ústavný súd v súčinnosti s krajským súdom zistil, že vo veci bolo rozhodnuté 5. februára 2020 a rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 26. marca 2020.

6. Sťažovatelia konštatovali, že dĺžka napadnutého konania nie je odôvodnená právnou a faktickou zložitou veci a svojím konaním neprispeli k priet'ahom v konaní.

7. Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že krajský súd v napadnutom konaní porušil ich základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby prikázal krajskému súdu vo veci konať bez zbytočných priet'ahov a zaplatiť sťažovateľom primerané finančné zadost'učinenie, každému v sume 3 600 €, ako aj náhradu trov konania.

8. Ústavný súd prijal v celom rozsahu ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského (sudca spravodajca) a zo sudcov Ivana Fiačana a Petra Straku. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 schváleného 27. mája 2020 a dodatku č. 2 schváleného 1. októbra 2020 bola vec prerokovaná v treťom senáte ústavného súdu v zložení Martin Vernarský (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Robert Šorl.

II.

Vyjadrenie krajského súdu a ďalšie podania sťažovateľov

9. Na výzvu ústavného súdu sa podaním sp. zn. 1 Spr V 457/2020 z 2. júla 2020 doručeným ústavnému súdu 8. júla 2020 vyjadril k ústavnej sťažnosti podpredseda krajského súdu, v ktorom uviedol chronologický prehľad jednotlivých úkonov krajského súdu a konštatoval:

„Vychádzajúc z horeuvedeného obsahu administratívneho konania išlo podľa môjho názoru o zložitú vec predovšetkým po právnej stránke, a to s možnými právnymi dopadmi na vlastnícke práva tých účastníkov administratívneho konania, u ktorých nedošlo k úhrade ceny za nehnuteľnosti nadobudnuté v rámci projektu pozemkových úprav v záhradkovej osade [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], katastrálne územie [REDACTED].

V rozhodovacej činnosti správneho kolégia Krajského súdu v Košiciach nebolo predtým rozhodnuté o žalobe Slovenského pozemkového fondu k tak zásadným právnym otázkam, a preto aj súdne rozhodnutie v preskúmvanej veci môže mať dopad na riešenie právnych vzťahov v záhradkových osadách vo všeobecnosti...

V priebehu súdneho preskúmvacieho konania sa nevyskytli žiadne výrazné procesné prekážky postupu správneho súdu smerujúcemu k meritórnemu rozhodnutiu.

5. Sťažovatelia nezapríčinili vo veci podľa zistení vyplývajúcich z obsahu elektronického spisu prietahy v konaní.

6. Pokiaľ ide o prietahy spôsobené súdom, z obsahu a chronologického usporiadania úkonov súdu a účastníkov... vyplýva obdobie zhruba od začiatku roku 2017 do 22.10.2019, ktoré nie je dobou vykonávania procesných úkonov.

7. K otázke ústavného súdu, či zistené prietahy považuje Krajský súd v Košiciach za zbytočné prietahy je potrebné poukázať na obsah bodu 2. tohto vyjadrenia. Senát v danom predmete súdneho prieskumu nemal ujasnený jednoznačný právny názor na vec, s čím súvisel aj časový posun pre vydanie meritórneho rozhodnutia. Nemožno preto jednoznačne konštatovať, že na strane súdu išlo o zbytočné prietahy. Preťaženosť Správneho kolégia Krajského súdu v Košiciach je pritom známou skutočnosťou.

8. Z obsahu elektronického spisu nevyplývajú žiadne iné okolnosti, ktoré majú vplyv na prietahy v konaní.

9. Záverom sa k obsahu súdneho konania žiada poznamenať, že v danom prípade bola sťažnosť sťažovateľov na ústavný súd podaná dňa 20.01.2020. Z obsahu spisu je zrejmé, že dňa 15.01.2020 sa v predmetnej veci uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sa zúčastnili účastníci konania a ich zástupcovia vrátane právneho zástupcu spoločného zástupcu sťažovateľov, pričom na uvedenom pojednávaní bolo účastníkom konania a ich zástupcom v zmysle § 116 SSP oznámené, že rozsudok vo veci bude vyhlásený dňa 05.02.2020, kedy aj došlo k jeho vyhláseniu. Termín vyhlásenia rozsudku je v zmysle

výkladu tohto zákonného ustanovenia potrebné považovať za pokračovanie predchádzajúceho v podstate skončeného meritórneho pojednávania. Z uvedeného je potrebné vyvodiť záver, že v čase podania predmetnej ústavnej sťažnosti stav právnej neistoty sťažovateľov netrval.“

10. Podpredseda krajského súdu vo svojom vyjadrení zároveň vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci v zmysle § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

11. K vyjadreniu krajského súdu zaujali na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj sťažovatelia. Títo vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 6. augusta 2020 uviedli:

„Argumentácia Krajského súdu, že sťažovatelia neboli iniciátormi žaloby, keďže sa stali účastníkmi konania zo zákona, nie je dôvodná, a nemá žiaden vplyv na právo vyplývajúce z Ústavy Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2, keďže právo na prejednanie veci bez zbytočných prietahov konania je Ústavou SR garantované pre ktorúkoľvek stranu sporu.

Dňa 14.01.2020 bola podaná Ústavná sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky na Ústavný súd Slovenskej republiky prostredníctvom portálu verejnej správy(slovensko.sk). Nakoľko podanie obsahovalo veľké množstvo príloh - plnomocenstiev, došlo k overeniu elektronických podpisov až dňa 20.01.2020. Avšak ani táto skutočnosť nemá vplyv na to, že Krajský súd bol od roku 2016 do novembra 2019 nečinný...

Napriek tomu, že Krajský súd na predmetnom pojednávaní dňa 15.01.2020 vo veci rozhodol, nemení to nič na tom, že právo sťažovateľov bolo nekonaním súdu porušené...

Pokiaľ ide o zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, po preskúmaní súdneho spisu a z neho vyplývajúceho postupu súdu sťažovateľ nepovažuje právnu a faktickú zložitosť veci tohto prípadu za dôvod, pre ktorý má konanie trvať takmer 3 roky bez vykonania akéhokoľvek úkonu. O tom, že predmetná vec nie je zložitou právnou vecou svedčí aj to, že Krajský súd dokázal rozhodnúť len na základe vyjadrení, ktoré mu boli doručené v roku 2016 a na prvom pojednávaní, ktoré vo veci vytýčil. Krajský súd nevyzval účastníkov k doloženiu podkladov, vyjadrení alebo dôkazných prostriedkov, a teda nie je možné brať do úvahy námietku KS KE, že v danej veci išlo o zložitý prípad. V danom prípade je

na mieste poukázať, že súd v danom prípade ak konal dokázal vo veci rozhodnúť za 3 mesiace, čo tiež nasvedčuje tomu, že nejde o zložitý prípad.

... Už samotné nekonanie vo veci od októbra 2016 do novembra 2019 zakladá právo sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Taktiež nemožno v tomto prípade argumentovať nadmernou zaťaženosťou súdu...“

12. Sťažovatelia zároveň vyslovili súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej ústavnej sťažnosti v zmysle § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

13. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

14. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

15. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

17. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

19. Sťažovatelia sa svojou ústavnou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom k porušeniu sťažovateľmi označených práv malo dôjsť postupom krajského súdu v napadnutom konaní.

20. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

21. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

22. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup

samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov.

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

23. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

24. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 5 ods. 7 SSP, podľa ktorého správny súd sám určuje poradie jednotlivých procesných úkonov tak, aby konanie pred ním bolo rýchle a hospodárne, ďalej z § 103 ods. 1 prvej vety SSP, podľa ktorej ak sa konanie začalo, postupuje v ňom správny súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie rozhodnutá, a tiež z § 105 ods. 1 SSP, ktorý určuje, že ak správny súd nariadi pojednávanie, pripraví ho tak, aby bolo možné rozhodnúť vo veci spravidla na jedinom pojednávaní.

25. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke ide o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Okresného úradu Košice, odboru opravných prostriedkov vo veci vykonania projektu pozemkových úprav na vyporiadanie vlastníctva pozemkov v záhradkárskej osade, ktoré patrí k štandardnej rozhodovacej činnosti súdov v správnom súdnictve. Čo sa týka skutkovej stránky, ústavný súd konštatuje, že možno pripustiť istú mieru skutkovej zložitosti veci vyplývajúcu z väčšieho počtu účastníkov v konaní pred správnym súdom.

26. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priesťahom.

27. Napokon ústavný súd hodnotil postup krajského súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v priebehu napadnutého konania a z vyjadrenia podpredsedu krajského súdu, chronologického prehľadu jednotlivých úkonov súdu a predloženého súdneho spisu zistil, že v napadnutom konaní sa nečinnosťou vyznačovalo obdobie od októbra 2016 do októbra 2019, teda v dĺžke 3 rokov, keď krajský súd nevykonal vo veci žiaden úkon. Obrana krajského súdu týkajúca sa právnej zložitosti veci nemôže v žiadnom prípade ospravedlniť jeho trojročnú nečinnosť. Navyše, v tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že až po uvedených troch rokoch nečinnosti, teda v októbri 2019, krajský súd doručoval žalobcom vyjadrenie žalovaného z 26. septembra 2016 a vyjadrenie spoločného zástupcu ostatných účastníkov z 5. októbra 2016, pričom na takéto oneskorenie doručovania vyjadrení nebol nijaký dôvod. Samotný súd pritom vo svojom vyjadrení konštatoval, že v priebehu konania sa nevyskytli žiadne výrazné procesné prekážky jeho postupu smerujúceho k meritórnemu rozhodnutiu.

28. Pokiaľ ide o obranu krajského súdu spočívajúcu v argumentácii o preťaženosti jeho správneho kolégia, ústavný súd tu poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 52/99).

29. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

30. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

31. Hoci ústavný súd zistil, že postupom krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, neprikázal mu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 7 S 87/2016 konal bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy, pretože označená vec už bola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľov právoplatne skončená, a to rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 S 87/2016 z 5. februára 2020, ktorý nadobudol právoplatnosť 26. marca 2020.

32. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

33. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

34. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

35. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

36. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadali o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia každému v sume 3 600 €, čo odôvodnili predovšetkým trojročným obdobím nečinnosti krajského súdu, ako aj sťažením ich postavenia tým, že im bol odopretý prístup k ich nehnuteľnostiam.

37. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

38. Ústavný súd pri rozhodovaní otázky priznania finančného zadost'učinenia aplikoval zásadu spravodlivosti, zohľadnil konkrétne okolnosti prípadu a zároveň sa riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou.

39. Ústavný súd vychádzal aj z charakteru napadnutého konania pred krajským súdom, ktorého úlohou bolo preskúmanie zákonnosti právoplatného rozhodnutia správneho orgánu, na základe ktorého sťažovatelia nadobudli vlastníctvo k pozemkom v záhradkárskej osade [REDACTED]. Miera právnej neistoty sťažovateľov, ktorí sa stali vlastníkmi pozemkov na základe právoplatného administratívneho rozhodnutia preskúmaného pred správnym súdom, je tak v napadnutom správnom súdnom konaní nepochybne nižšia. Je potrebné tiež poukázať na skutočnosť, že vec bola pred krajským súdom v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľov právoplatne skončená.

40. Aj rozhodovacia prax ESLP v prípadoch porušenia práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zdôrazňuje, že veľký počet účastníkov bude mať veľmi pravdepodobne dopad na rozsah spravodlivého zadost'učinenia priznaného za nemajetkovú ujmu. Takýto prístup je založený na skutočnosti, že počet jednotlivcov zúčastnených na spoločných konaniach pred vnútroštátnymi súdmi nie je bez významu z hľadiska

nemajetkovej ujmy pocitovanej každým z nich v dôsledku dĺžky takého konania, a to v porovnaní s nemajetkovou ujmou pocitovanou jednotlivcom, ktorý inicioval rovnaké konanie na individuálnej báze (*„a high number of participants will very probably have an impact on the amount of just satisfaction to be awarded in respect of non-pecuniary damage. Such an approach is based on the fact that the number of individuals participating in common proceedings before the domestic courts is not neutral from the perspective of the non-pecuniary damage that may be sustained by each of them as a result of the length of those proceedings when compared with the non-pecuniary damage that would be sustained by an individual who had brought identical proceedings on an individual basis.“*; rozsudok Veľkej komory ESĽP z 15. 2. 2008 vo veci Arvanitaki-Roboti a ďalší proti Grécku, sťažnosť č. 27278/03, bod 29). ESĽP potom redukciu spravodlivého zadosťučinenia v konkrétnej posudzovanej kauze založil na tvrdení, podľa ktorého 91 žalobcov postupovalo spoločne pri iniciovaní konaní na správnych súdoch na účel prieskumu zákonnosti administratívneho rozhodnutia. Nepodávali teda separátne návrhy na príslušných súdoch, ale všetci sledovali rovnaký cieľ, totiž zrušenie sporného rozhodnutia. Navyše, v konaní pred správnymi súdmi o zrušení rozhodnutia nemal počet žalobcov akýkoľvek dopad na výstup týchto konaní, ktorý spočíval výlučne v posúdení zákonnosti sporného administratívneho rozhodnutia. Preto ESĽP zastával názor, že v porovnaní s konaniami, v rámci ktorých žalobcovia podávajú paralelne individuálne žaloby o plnenie, spoločný cieľ napadnutých konaní zmierňoval ťažkosti a neistotu spôsobené ich oneskorením (*„... the ninety-one applicants had acted together in bringing the proceedings in issue before the administrative courts in order to challenge the lawfulness of an administrative decision. Thus, they did not lodge separate requests before the competent courts, but were all pursuing the same objective, namely that of having the disputed decision set aside. In addition, in proceedings before the administrative courts to have a decision set aside, the number of claimants has no impact whatsoever on the outcome of the proceedings, which concern exclusively the lawfulness of the contested administrative decision. The Court therefore considers that, in comparison with civil proceedings in which claimants lodge individual claims for compensation simultaneously, the shared objective of the impugned proceedings was such as to alleviate the inconvenience and uncertainty*

experienced on account of their delay.“; bod 34 rozsudku vo veci vo veci Arvanitaki-Roboti a ďalší proti Grécku).

41. Nadväzne ústavný súd podotýka, že prejednávajú vec sťažovateľov s rekapitulovaným prípadom ESLP spája nielen veľký počet účastníkov, ale aj prieskumná povaha konania v správnom súdnictve.

42. Krajský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti v súvislosti so zistenými priet'ahmi argumentoval najmä právnou zložitou veci, na ktorú nemal senát ujasnený jednoznačný právny názor, a preťaženosťou svojho správneho kolégia. Ústavný súd k tomu už uviedol, že právna zložitost' veci nemôže v žiadnom prípade ospravedlniť jeho trojročnú nečinnosť. Pokiaľ ide o obranu krajského súdu spočívajúcu v argumentácii o preťažnosti jeho správneho kolégia, pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení vzal ústavný súd túto skutočnosť do úvahy. Ústavný súd v tejto súvislosti už poukázal na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (IV. ÚS 43/06, IV. ÚS 135/07). Vo výnimočných prípadoch daných špecifickými okolnosťami, za ktorých všeobecný súd koná, však enormná zaťaženosť všeobecných súdov hraničiaca s ich schopnosťou zabezpečiť v relevantnom čase (obvyklý) riadny chod orgánov verejnej moci môže predstavovať okolnosť hodnú osobitného zreteľa pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia (m. m. IV. ÚS 471/2012).

43. Vzhľadom na uvedené skutočnosti deklarovanie porušenia práv sťažovateľov predstavuje podľa názoru ústavného súdu dostatočné zavŕšenie poskytnutej ústavnoprávnej ochrany, preto im požadované primerané finančné zadosťučinenie nepriznal a v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

VI.

Trovy konania

44. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

45. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

46. Ústavný súd priznal sťažovateľom trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta, a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

47. Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2019 v sume 1 062 €. Ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2020 (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti), pričom hodnota jedného úkonu je 177 €.

48. Vzhľadom na to, že právny zástupca zastupoval 98 osôb, v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. Vychádzajúc z uvedeného, hodnota jedného spoločného úkonu právnej služby v tomto prípade predstavuje sumu 8 673 €. Ďalej má právny zástupca sťažovateľov nárok aj na náhradu režijného paušálu 10,62 € za jeden úkon podľa vyhlášky. Právny zástupca je zároveň platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena a náhrady zvyšujú podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %. Náhrada trov právneho zastúpenia vypočítaná ústavným súdom spolu takto predstavuje sumu 20 840,69 €.

49. Ústavný súd však znížil odmenu za poskytovanie právnych služieb na jednu desatinu zo sumy vypočítanej ústavným súdom, t. j. na 2 084,06 €. Vzhľadom na to, že právny zástupca zastupoval sťažovateľov v konaní pred ústavným súdom o jednej ústavnej sťažnosti, v ktorej sa argumentácia vzťahuje na všetkých sťažovateľov rovnako, v podstatnej miere boli znížené nároky na prípravu zastupovania a spísanie ústavnej sťažnosti. Pri tomto znížení náhrady uplatnených trov ústavný súd vychádzal z § 73 zákona o ústavnom súde regulujúceho trovy konania na ústavnom súde. Predmetné ustanovenie svojou štruktúrou (vzťah odseku 1 a 3) vytvára koncept založený na východisku, podľa ktorého účastník konania na ústavnom súde v zásade sám znáša trovy takého konania a len v odôvodnených (i) prípadoch ústavný súd môže (ii) podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Zákon o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesov (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd teda disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu. V posudzovanej veci tento priestor ústavný súd využil na redukcii uplatnenej náhrady trov konania, a to vzhľadom na už konštatované špecifiká (veľký počet sťažovateľov zastúpených rovnakým právnym zástupcom) súdnej veci.

50. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

51. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. októbra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu